

Министарка рударства и енергетике Зорана Михајловић оценила је да Србија мора да одбрани енергетску стабилност, чак и по цену да се промени власништво у Нафтној индустрији Србије (НИС).

„Енергетску стабилност морамо да одбранимо по сваку цену, па чак и по цену да дође до промене власништва у НИС-у. Никома ништа нећемо да отимамо, али морамо да водимо рачуна о себи“, рекла је Михајловић у интервјуу агенцији Бета, одговарајући на питање да ли држава има новца да купи НИС ако буде морала због санкција Европе према компанијама у већинском руском власништву.

Додала је да постоји јако добра сарадња са НИС-ом и да „зна колико се труде у ово време које није лако да обезбеде довољно горива и других деривата за све, али да смо сведоци и да Европа све више санкционише компаније из Русије и то је реалност о којој сви морамо да водимо рачуна“.

Србија, како је рекла, данас има довољно свих врста енергената, ниједног тренутка није било никаквих несташица, а да то нимало није лако обезбедити, „али да се успева“.

"Имамо довољно резерви, али људи морају да знају да ће ово да траје и да све јако пуно кошта и грађани тога треба да буду свесни, као што морају да буду свесни да много тога неће бити исто", рекла је Михајловић.

Она је подсетила да је била једна од малобројних противника продаје НИС руској компанији у време власти Бориса Тадића. Као министарка енергетике залагала се, како је рекла, за повећање рудне ренте Гаспромнефту.

"Рат у Украјини променио је свет. Променио је, и тек ће променити Србију. И оно што је за Србију у овом времену изузетно важно је да има две ствари: политичку стабилност и енергетску безбедност. Политичку стабилност имамо. Она је оверена победом Александра Вучића на председничким изборима и победом листе СНС на свим нивоима. Али, да бисмо постигли енергетску стабилност морамо много тога да урадимо", рекла је Михајловић.

НИС је, како је оценила, једна од значајних карика енергетског ланца Србије и "тај енергетски ланац морамо да сачувамо и зато ниједна карика не сме да буде слаба".

Потпуно зависни од руског гаса

На питање ко ће водити разговоре о дугогодишњем уговору за снабдевање гасом из Русије, Михајловић је рекла да је договор Србије и Русије који су постигли двојица председника Александар Вучић и Владимир Путин да Србија и даље добија одређене количине гаса по цени од 270 долара за 1.000 кубних метара, када је цена гаса на тржишту била неколико хиљада долара, у многоме помогао учвршћивању енергетске безбедности.

"Тренутно се преговори воде између компанија које потписују уговор о снабдевању гасом, а то су Србијагас и руски Гаспром. Оно што треба да знамо је да Србија данас у потпуности зависна од гаса који нам долази из Русије, било кроз 'Балкански ток' или гасоводом који иде кроз Украјину преко Мађарске до нас. Једноставно, данас нема другог извора одакле Србија може да добија гас, осим из Русије", рекла је Михајловић.

Додала је да "те чињенице морамо да будемо свесни". Она је рекла да ће се држава трудити да се гасом брже напуни складиште Банатски Двор, али да се размишља о слободним капацитетима складишта у Бугарској, Мађарској, као и о слободним капацитетима Булгартрансгаса, али и Турског тока, којим се "свакако могу добити још неке количине гаса".

"Али, наше повезивање, односно диверзификација добављача је од пресудног значаја за безбедност. Велика је штета што то нисмо урадили много година пре. Један од најважнијих пројеката данас јесте завршетак гасне интерконекције Ниш – Димитровград који ће Србију учинити мање зависном од гаса из Русије", рекла је Михајловић.

Одговарајући на питање да ли ће Србија од Гаспрома тражити додатне количине гаса због повећаних потреба, Михајловић је рекла да је у Србији прошле године повећана потрошњу гаса, што је резултат интензивне гасификације и прикључења великог броја нових корисника и раста економије.

"У складу са тим и нови уговор о гасу ће узети у обзир све ове елементе. Свакако неће бити једноставно, јер гас је најполитичкије оружје данас", рекла је Михајловић.

Нико из Владе нема контакте са Рио Тинтом

На питање да ли је у контакту са компанијом Рио Тинто, после раскида споразума о реализацији пројекта "Јадар", Михајловић је рекла да од тада ни она ни чланови Владе Србије немају контакт са том компанијом.

"Немам контакт са Рио Тинтом, као што и нико у Влади нема, након одлуке да држава

одустане од овог пројекта. Одлука је донета, каква је донета. То што лично верујем да је било боље да смо сачекали еколошке студије, да смо позвали и наше стручњаке и стручњаке из света да дају суд, да чујемо мишљење грађана, па да онда донесемо одлуку... то је само моје мишљење", рекла је Михајловић.

О томе је, како је рекла, говорила од првог дана када је именована за министарку рударства и енергетике.

Процес декарбонизације, према њеним речима, тражи до 2050. године раст производње литијума за 960 одсто, кобалта 580 одсто, бакра 500 одсто, графита 380 одсто, индијума, никла, и многих других ретких минералних сировина. Нико их се, како је рекла не одриче, посебно што су врло неравномерно распрострањени.

"Било како било, на захтев мештана Горњих Недељица прекинуто је са свим активностима на пројекту 'Јадар'. Прихватили смо оне који су ширили неистине о овом пројекту, оне који су говорили да постоји уговор са Рио Тинтом иако таквог уговора нема, послушали смо оне који су без иједног доказа тврдили да ће Јадар и Радјевина бити уништени", рекла је Михајловић.

Рио Тинто је, како је рекла, 20 година у Србији, "18 година се за њих није знало или смо имали приче о српском криптониту". У последње две године, како су расле светске потребе за литијумом, Рио Тинто је, према њеним речима постао главна мета напада политичара, невладиних организација и активиста.

"Међу њима је свакако било истински забринутих људи којима је стало до здраве животне средине. Али чињеница је да је било много неистина, бесомучно понављаних полуинформација што је утицало на расположење грађана. Чињеница је и да се и сама компанија Рио Тинто није баш много потрудила да грађанима објасни шта они заправо раде. Некима је литијум у Јадру био улазница за политику, сада и у парламент", рекла је Михајловић.

Додала је да "све то не мења чињеницу да је јадарит јединствен минерал који садржи и литијум и бор, да је реч о руди које нема нигде сем, ето у Србији у Јадру".

Према њеним речима литијум и бор су кључни минерали 21. века без којих нема зелене транзиције, електричних возила, борбе против климатских промена, а у Србији се против тог минирала боре еколошки покрети и еколошки политичари, што је "апсурдно, зар не".

У обичан аутомобил, како је рекла, "иде 25 килограма бакра и мангана, у електрични аутомобил иде преко 50 килограма бакра, никла, литијума, мангана, кобалта..."

"Понављам, нема земље на свету која би се одрекла ресурса који нуди такве развојне могућности ако постоје технологије које би омогућиле да се експлоатише на начин који неће уништити животну средину. Без обзира шта се у наредном периоду буде дешавало, у рударству и енергетици неће моћи више да се раде пројекти без испуњености свих стандарда у заштити животне средине", рекла је Михајловић.

Додала је да је Србија, као земља са изузетном рударском традицијом, жели да има рударство 21. века које ће бити у складу са највишим европским и светским стандардима у заштити животне средине.

Они, како је рекла, који данас траже да се из еколошких разлога затворе сви рудници "и даље живе у време Алије Сиротановића".

"Рударство и рудар 21. века нема никакве везе с тим временом. 'Зелени рудници', попут бројних рудника у свету где убрајам и нови рудник бакра којим управља кинеска компанија Зиџин у Бору, показује да рударство и екологија могу заједно. То је оно што Србија жели, јер је модерно рударство данас изузетно профитабилна грана", рекла је Михајловић.

На питање да ли ће се литијум експлоатисати било где у Србији, Михајловић је рекла да ниједна компанија у Србији не поседује, нити је поседовала дозволу за експлоатацију литијума, укључујући и Рио Тинто, а да су геолошка истраживања која раде друге компаније у раној фази и у овом тренутку није доказано да постоји довољно руде да би се уопште ишло даље од истражне фазе.

(Бета-Н1)